

berettiget, at vi i de sidste 20 Aar have faaet Prøve nok paa, hvorledes Mennesket da i Virkeligheden er for dette Forholds Bedkommende, og have havt Prøver paa, at der virkelig har kunnet reformeres og reorganiseres i den Tid, uden at det har været nødvendigt at gribe til et saadant Middel som det, der her anbefales. Der er en anden Side af Sagen, som er betonet noget af den høitærede Finanzminister, men som jeg endnu maa lægge noget stærkere Eftertryk paa. Det er overordentlig forklarligt, at man fra en Forsamlings Side som denne lægger fortrinsviis Bægt paa Fremsskridt, paa Omdannelser, paa Reformers; men dersom man troer, at dette er den eneste ledende Kraft, som bør være i en Stat, tager man høitlig feil. Det er ganske nødvendigt, at der ved Siden af denne Stræben efter Reformers gaaer en anden Stræben, som hævder det Bestaaendes Ret i Modsetning til Reformers. Det, som bestaaer, kan have sine Feil, der trænge til at ændres; men det, som skal skabes istedetfor det Bestaaende, har visse- lig ogsaa sine Feil, og det er det Giendommelige ved den menneskelige Natur, at, medens den saare villigt og fortrinsviis seer alle Feilene ved det, der er til, seer den omvendt gjerne i Fremtidens blændende Belysning kun de lyse Sider ved det, den vil skabe. Begge Dele, baade det Gamle og det Nye, baade Fordelene og Manglerne maae tages under fornøden Overveielse, og det er ikke nok, at man i en Stat giver Toilerne frie til Alt, hvad der vil ændre, rette og forbedre. Skal ikke Alt forstyrres, maa der samtidigt være en Magt, der kan hævde det Bestaaendes Ret imod det Nye, som vil gjøre sig gjældende. Staten er ofte lignet ved et Uhrværk. Naar man tager visse træge og kjedsommelige Gjul ud af Uhrer, kan man faae det til at gaae med en lynende Fart; i Løbet af 5 Minuter eller mindre have Viserne alle. Døgnet's 24 Timer tilende. Men det er ikke paa den Maade, at Uhrer gjør sin Gavn. Drevkraften, Fremsskridtslysten skal vel være der, for at det ikke skal gaae istaa, men andre Dele af Maskineriet skulle moderere og regulere denne Kraft, for at Uhrer paa den rette Maade kan følge med Tiden og ikke løbe forud for den, thi det er i alle Maader lige-

jaa galt som det at komme bagefter. (Afbrydelse af Tauber). Det gjør mig ondt, at jeg ikke kan opfatte det ærede Medlems Afbrydelse; jeg tvivler ikke om, at den har været overordentlig træffende og vilde givet mig Leilighed til endmere at begrunde min Mening. Dersom man altsaa vil lægge hele Bægten paa at faae gjort Forandringer, skal man gaae den Vej, som Mindretallet anbefaler, men hvis man erkjender, at i et Samfund som vort er det en berettiget Fordring, at de Fremsskridt, som gjøres, være naturligt og sundt frem af det, som bestaaer, dersom man erkjender, at man ikke blot skal skabe noget Nyt, som retter Fortidens Mangler, men ogsaa skal bevare det Gode, man har fra fordums Tid, da skal man paa alle Omraader og ogsaa paa dette vogte sig vel for at slaae de Støtter bort, paa hvilke den hele Udvikling hviler. Nu kan ganske vist Ingen ville paastaae, jeg heller ikke, at i hele vort Statssamfund ere netop Departementscheferne de Granitstøiler, som bære den hele Bygning; det ere de naturligviis ikke. Men paa den anden Side er det ligesaa vist, at efter den hele Udviklingsgang, vi ere gaaede, ere disse Departementschefer af en væsentlig Betydning netop i Retning af det at hævde det Bestaaendes Ret imod det Nye. Det ærede Medlem (S. A. Hansen) er mærkverdigt stiftende i sin Anskuelse om, hvad en Minister kan og ikke kan. Han har sagt, at en ny parlamentarisk Minister ikke engang er istand til at afgjøre, om en Departementschef bestjener ham rigtigt, at han ikke kan bedømme, om det Referat, der gives ham af en Sag, virkelig er stemmende med Sandhed, om det mere eller mindre stemmer med nye eller gamle Grundsætninger. Men samtidigt troer det ærede Medlem, at, naar Ministeren faaer ved sin Side en Generalsekretair, som heller ikke veed Besked, og som dog ogsaa kun er et Menneske, skal han ved hans Hjælp være istand til paa en ganske anden Maade at beherske sine Contoirchefer. Men seer det ærede Medlem ikke, at, naar man tager det tidligere Mellemsled bort, saa blive Contoircheferne en ny Slags Departementschefer, kun med en lavere Stilling og med lavere Lønninger, men fra hvis Side de selsomme Banfælligheder